

ABY BYLO DOST PRO VŠECHNY

Kázání ze dne 14.3. 2021 – Kamil Vystavěl

Jan 6,1-15: Potom odešel Ježíš na druhý břeh Tiberiánského jezera v Galileji. Šel za ním velký zástup, poněvadž viděli znamení, která činil na nemocných. Ježíš vystoupil na horu a tam se posadil se svými učedníky. Byly blízko židovské svátky velikonoční. Když se Ježíš rozhlédl a viděl, že k němu přichází četný zástup, řekl Filipovi: "Kde nakoupíme chleba, aby se všichni najedli?" To však řekl, aby ho zkoušel; sám totiž věděl, co chce učinit. Filip mu odpověděl: "Ani za dvě stě denárů chleba nepostačí, aby se na každého aspoň něco dostalo." Řekne mu jeden z učedníků, Ondřej, bratr Šimona Petra: "Je tu jeden chlapec, který má pět ječných chlebů a dvě ryby; ale co je to pro tolik lidí!" Ježíš řekl: "Ať se všichni posadí!" Na tom místě bylo mnoho trávy. Posadili se tedy, mužů bylo asi pět tisíc. Pak vzal Ježíš chleby, vzdal díky a rozdíl sedícím; stejně i ryby, kolik kdo chtěl. Když se nasýtily, řekl svým učedníkům: "Seberte zbylé nalámané chleby, aby nic nepřišlo nazmar!" Sebrali je tedy a naplnili dvanáct košů nalámanými díly, které z těch pěti ječných chlebů po jídle zbyly. Když lidé viděli znamení, které Ježíš učinil, říkali: "Opravdu je to ten Prorok, který má přijít na svět!" Když Ježíš poznal, že chtějí přijít a zmocnit se ho, aby ho povolali králem, odešel opět na horu, zcela sám.

Znamení

Za Ježíšem se táhne zástup lidí. Co to vlastně může znamenat, když se za někým ženou dav? Velké množství lidí na jednom místě, to je zvláštní fenomén. Chová se jinak než jak se chová jednotlivec. Je opojné být součástí masy. A dav – latinsky *populus* – může některým osobám propůjčovat popularitu, například tehdy, když někdo udělá velkou a přínosnou věc. Popularitu ovšem lze získat i jinými a snadnějšími způsoby – o tom by nám mohli vypravovat populisté a jejich poradci.

Proč se táhli zástupy za Ježíšem? Šel za ním velký zástup, poněvadž viděli znamení, která činil na nemocných. U něj mohli lidé spatřit, jak rozličné zlé síly vyklízejí pole a lidi všelijak nemocní se uzdravují. Blahodárné změny, změny k lepšímu – to jsou znamení naděje, znamení Boží pomoci, znamení blízkosti Dobra s velkým D – a to je opravdu přitažlivé. Přeji Vám všem, abyste takováto znamení kolem sebe vnímali a radovali se z nich.

Blízko Velikonoce

Příběh vypráví, že Ježíš odešel, odešel od popularity na druhou stranu Galilejského jezera. Vystoupil na horu a tam se posadil se svými učedníky. Byly blízko židovské svátky velikonoční. Ta zmínka o blížících se Velikonocích je zajímavá. Vyznívá mi to, jako kdyby Ježíš svou činnost schválně na čas přerušil kvůli tomu, že se blíží Velikonoce, pro Židy (a pro křesťany jakbysmet) ty největší, nejvýznamnější svátky. Nehodí se, aby někdo odváděl pozornost od tak významného tématu. Snad můžeme zkusit něco podobného – zaměřit se na blížící se svátky a nenechat se od nich ničím vyrušit ani odvést.

Zkouška učedníka

A příběh pokračuje: Když se Ježíš rozhlédl a viděl, že k němu přichází četný zástup, řekl Filipovi: "Kde nakoupíme chleba, aby se všichni najedli?" Zřejmě se tu přihodilo něco neplánovaného. Přišli lidé, nepozváni, nečekáni a nezbyvá než zaimprovizovat. Život přináší řadu překvapení, na něž jsme nebyli připraveni. Mohou to být situace nepříjemné, nemilé, nevábné. A přece nezbyvá než se s nimi vypořádat.

Ježíš zaimprovizoval takto: z nepříjemné a početné návštěvy hodlá udělat velké společné jídlo. No, proč to nezkusit? Ono se při tom také uvidí, jak na ten nápad zareagují jeho učedníci. A tak se se svým nápadem obrací na Filipa. A vypravěč vzápětí dopoví, že to je jen taková zkouška - citují: *To však řekl, aby ho zkoušel; sám totiž věděl, co chce učinit.* Ježíš už má plán, už ví kam míří. Ale zkouší přizvat k tomuto dílu své přátele. A zajímá ho, jak by to vyřešili oni.

V křesťanském životě je prostor pro kreativitu. Neexistuje pouze jeden způsob řešení. Cíl máme zajisté všichni společný, ale jakou cestou k němu dojdeme, to je na nás. Můžeme a máme hledat, vymýšlet, zkoušet, kudy se k cíli přiblížit. A při tom můžeme počítat s Boží silou a pomocí.

Na cestě k cíli

Zpět k evangelijnímu příběhu. Ježíš má plán a učedníci nahlas uvažují o jeho realizaci. Filip mu odpověděl: "Ani za dvě stě denárů chleba nepostačí, aby se na každého aspoň něco dostalo." Řekne mu jeden z učedníků, Ondřej, bratr Šimona Petra: "Je tu jeden chlapec, který má pět ječných chlebů a dvě ryby; ale co

je to pro tolik lidí!" První myšlenka k realizaci plánu zní asi takto: chtělo by to hodně peněz a ty nemáme. Aby se mohlo dít něco velkého a krásného, jsou k tomu zapotřebí finance. A protože peníze mnohdy scházejí, tak se některé krásné a dobré projekty neuskuteční.

Pak si vezme slovo jiný učedník a informuje, jak jsou na tom se zásobami: nějaké jídlo tu máme, ale není toho zrovna mnoho. Přinesl ho prý jeden klučina. Když jsem přemýšlel, proč právě sem na pustý kopec přiběhl chlapec s pěti bochníky a dvěma rybičkami, napadlo mě, že to možná poslal někdo z Ježíšových podporovatelů jako večeri pro mistra a jeho učedníky. Nebylo toho moc, ale nějakých deset patnáct lidí se z toho mohlo... no neříkám, že by se nacpali k prasknutí, ale mohli se najíst. Takže přece tu něco je, něco, s čím by se dalo při stolování operovat. Žádný velký zázrak, ale přece nějaký drobný potenciál.

Zdá se mi, že je dobré vidět a vnímat i docela maličké možnosti. Učedníci vidí, že nedokážou nasytit dav, ale několik dalších lidí by snad s nimi pojíst mohlo. A právě té maličké příležitosti se Ježíš chopil. *Řekl: "Ať se všichni posadí!" Na tom místě bylo mnoho trávy. Posadili se tedy, mužů bylo asi pět tisíc. Pak vzal Ježíš chleby, vzdal díky a rozdělil sedícím; stejně i ryby, kolik kdo chtěl.*

Večeře Páně na kopci?

Věci mají rychlý spád. Jídla sice není mnoho, ale společné jídlo je zahájeno. A najednou několik slov z dnešního příběhu nápadně připomíná slova ustanovení večeře Páně. Ježíš vzal chléb, vzdal díky, lámal jej, dával... Evangelista nám možná chce jemně naznačit, že večeře Páně nějak souvisí s nasycením tisíců na travnatém kopci. Večeře Páně nějak souvisí s potravinovými bankami, s polévkami pro bezdomovce, s nasycením těch, kdo mají hlad.

Dost pro všechny

A příběh pokračuje: *Když se nasýtí, řekl svým učedníkům: "Seberte zbylé nalámané chleby, aby nic nepřišlo nazmar!" Sebrali je tedy a naplnili dvanáct košů nalámanými díly, které z těch pěti ječných chlebů po jídle zbyly.* Vypravěč příběhu nám důrazně sděluje, že jídla bylo pro všechny dost a ještě zbylo. A přitom se začínalo s tak malou troškou. Přesnější řečeno, na začátku bylo jídlo pro mistra a jeho nejbližší. K tomu se přidala ochota podělit se o to, co je naše. A ještě k tomu Ježíš přidal špetku vděčnosti. Když se pak všechno dá dohromady, dějí se velké věci.

Nedozvídáme se ani slůvkem nic o tom, kde se tolik chleba vzalo. Říká se tu pouze to, že Ježíš lámal a rozdával. Možná tam seděl, z nejmenovaných zdrojů nabíral a lámal chleba celé odpoledne, aby bylo dostatek kousků pro 5000 mužů. Možná se tím rozdáváním „nakazili“ další lidé, nechali se inspirovat, vytáhli své vlastní zásoby a také začali rozdávat. A možná to bylo ještě trochu jinak. Jisté je, že jídla je dost a ještě zbývá, ještě je místo, ještě můžou přijít další. Na zelené jarní travince u pomyslných stolů je stále prostor a dostatek pokrmu pro nové příchozí.

Završení

A nyní zbývá už jen dohra celého příběhu. *Když lidé viděli znamení, které Ježíš učinil, říkali: "Opravdu je to ten Prorok, který má přijít na svět!" Když Ježíš poznal, že chtějí přijít a zmocnit se ho, aby ho provolali králem, odešel opět na horu, zcela sám.*

Závěrečné věty nás vrací zpět k motivům, které zazněly už na začátku. Lidem to docvaklo, pochopili, že se stalo něco ne zcela obvyklého. Dav viděl znamení a rozhodl se dát Ježíšovi ještě větší díl popularity než dosud, rozhodl se udělat z Ježíše svého vůdce – nebo možná vojevůdce. Zhruba 5000 mužů v oné době čítala jedna římská legie. Zhruba 5000 mužů tu sedí na trávě. Každopádně tito lidé něco důležitého opomenuli. Zapomněli se zeptat, jestli jejich kandidát na krále s kandidaturou souhlasí. A tak se Ježíšův plán uspořádat společné jídlo nějak překroutil úplně jiným směrem. Stačil krůček a z revoluční štedrosti by se stalo revoluční běsnění a válka proti opravdickým římským legiím.

Chtěli se Ježíše zmocnit, chtěli ho uchvátit a vnutit mu tento plán. Nepovedlo se. Ježíš vábivému pokušení moci odolal, doslova se píše, že jim unikl, utekl do samoty hor. Pro přítomné i pro nás tím je řečeno, že to podstatné se už událo a může se dít znovu a znovu: přijetí, vděčnost, ochota rozdělit se. A to stačí, to je mocnější než celá armáda.